

September 2012

Estd. Oct. 1994

KRISTIAN NALIPANG

A tawpah hlawhtlinna.....	2
Ka unaupa	6

Kum 18-na

September 2012

Bu 216-na

Editor
Zohmingliana

Managing Editor
Rev. K. Lalpiangthara

Joint Editors
Upa F. Lalsangliana
Upa K. Thangkima

Circulation Manager
Upa C. Lalbiaktluanga

K R I S T I A N N A U P A N G

Synod Office
Mission Veng, Aizawl -796001
Phone - 0389-2324590
e-mail:
[**kristiannaupang@gmail.com**](mailto:kristiannaupang@gmail.com)

**A man pe duh leh a bu la
duh chuan Circulation
Manager hriattir tur a ni.
Kum khat lak man Rs. 30.**

Kristian Naupanga thu chhuahte hi Editor ngaih dan a ni vek kher lo

A chhunga thu awmte

	Phek
1. Enkawltu lam atangin	3
2. A tawpah hlawhtlinna	4
3. Chawlhni serh loh pawizia	6
4. Partei leh Mawii	7
5. Ka unaupa.....	8
6. Lori Adams	10
7. Hriatzauna.....	12
8. Zawn chhuah	13
9. Chei chhuah	14
10. Bible milem	15
11. Ka hmuh ang hmu thei rawh	Inside Cover

Enkawltu lam aʔangin

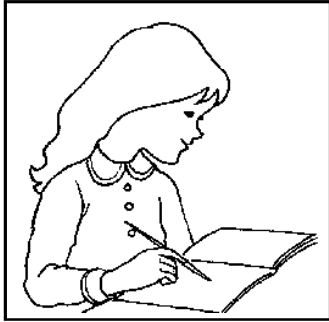
Kum tina kan tih ʔhin angin Beihruah kan hmang leh ta a. Kohhran tam tak chuan hemi hunah hian Camping, Crusade, Campaign te an buatsaih ʔhin.

A tir lamah chuan Mizo zinga ringtu la ni ve lote Isua ring tura beih hunah an hmang ʔhin a. Tunah erawh chuan Kohhran intihharh tharna hunah kan hmang ber tawh a ni.

Kristian naupang chhiartu zawng zawngten hlâwk taka he hun hi in hman ʔheuh kan duh a. Isua tana rinawm tura mahni inhlan tharna hunah hman kan tum ʔheuh dawn nia.

A TAWPAH HLAWHTLINNA

Hmanlai hian khaw pakhtah hian hmeichhe naupang fel deuh mai hi a awm a, a hming chu Puipuii a ni. A felin lehkha a thiam thei em em bawk a.

Lehkha a zir taimain an zirtirtute pawhin an duhsak thei hle a. Mahse naupang dangte erawh chuan an itsikin an hmusit thei hle a. Sunday School-ah pawh fel ber lawmman a dawng thin.

Puipuii chuan school kal hi hrehawm a ti em em a; mahse kal a ngai bawk si a, hreh tak chung chuan ni tinin a kal thin a.

Ni khat chu Puipuii chu school a kal lai chuan tlangval pahnih hian an rawn ko va. 'Ka pa a na zual leh a ni ngei ang,' tiin hmanhmawh deuhin a tlân haw ta char char a.

In a thlen chuan an kawtah chuan mi an lo awm tam hle a. A putea chuan, "Mami, i pain a peih tâk loh avangin kan rawn ko ta mai che a ni," a lo ti a.

"Ka pa! Ka pa!" tiin a tap ta zawih zawih a.

A pa thihna pawh thla hnih a liam leh tawh a. Puipuii te pawh kum tawp exam a lo hun ve leh ta reng mai a. Result a lo chhuah chuan an pawlah pakhatna a ni a; amah hmusittute zawng zawng erawh chu an fail vek thung a. Puipuii chuan theih tawpin a tapng taisak reng a.

Puipuii chuan lehkha a zir zêl a, nakinah chuan a nih a châk ber daktor a ni ta a. A nu chu a lawm em em mai a,

tichuan an chhungkua chuan hlim leh lawm takin an awm ta a ni.

Aw le, ka Kristian naupangpui zawng zawngte u, Puipuii ang hian min tiduhdahtute leh min hmusittute hi hmusit lêt ve mai lovin an tan i țawngțai zawk țhin ang u. Tichuan a tawpah hlawhtlinna țha kan nei zawk dawn a ni.

Ziaktu: Biakrempuii
Intermediate Dept.,
Vengthlang, Thenzawl

1. Music sign a intam hleih.
2. Lawng sira tui phuan a intam hleih.
3. Sava thla a inang lo.

4. Lawngte khalhtu kawr hnung a inang lo.
5. Lawng lian tukverh a inang lo.
6. Mi pakhat pheikhawk tlang a inang lo.

CHAWLHNI SERH LOH PAWIZIA

Khaw pakhatah hian mipa naupang Hriatpuia hi a awm a. A sual em em a, a chhungte pawh a zah lo em em a. A chhungten an zilh te hian a lo chhâng lét zuah zuah thin a. School pawh a kal tha peih lo em em mai a, a tlan bo fo a ni.

A chhungte pawhin tihngaihna an hre lo hial zawk a, Pathian hnenah an tawngtai leh tawp mai thin a ni. Chawlhni te hi a ngai pawimawh lo em em mai a; inkhawm pawh a inkhawm ngai lo va, intihlim nan leh infiam nan a hmang mai thin a ni.

Ni khat chu a thiante nen lua chên an rawt a. Chhungte pawh hrilh lovin an kal a. Lui an zuk thlen chuan tui chu an chêng ta bawrh bawrh mai a. Chutia rei tawk tak an chên hnu chuan chhâm hi arawn let but but a, ruahpui vanawn arawn sur ta chiam mai a. Tui chu a luang ri hum hum a, an chhak lengkir a tang chuan tui arawn lian ta thut mai a.

A thiante chuan tui chu an chhuahsan hman vek a, Hriatpuia erawh chu lui laia a lo awm bik avang chuan tui lian chuan a lên ta a. A thiante chu an haw a, mi an pun a, an zawng ta a.

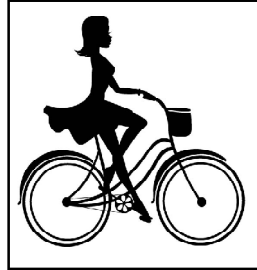
An hmuh chuan a lo la thi lo hlauh a. A in chhîrin pawh a ti em em mai a; Chawlhnia infiam te, inkhelh te, ram kal leh intihlim te pawh chu a ti ta ngai lo a ni.

Keini Kristian naupang chuan Chawlhnia inkhelh leh lui kal, ram kal leh intihlim te tih loh tur a ni a, kan serhin Pathian biao inkhawm nan hman tur a ni.

Ziaktu - Comy Lalrampara
Intermediate Dept.,
Kawnpui Chhim Veng

PARTEI LEH MAWII

Vawi khat chu ðhian pahnih hi an awm a. An hming chu Parteei leh Mawii an ni a. Mawii te chu an hausa em em a, Parteei te chu an rethei hle a ni.

Ni khat chu Mawii chuan cycle thar a nei a, Parteei chuan a awt ve hle a. A tuk zingah chuan Parteei chuan a pa hnenah, “Cycle min lei ve rawh,” a ti a. A pa chuan, “Pawisa kan nei si lo va, engtin nge cycle kan lei theih ang,” a ti a. Parteei chuan, “A paw lo, pa,” a ti a. “Parteei, kan chhungkaw harsatna i hriatthiam avangin ka lawm khawp mai,” a pa chuan a ti a.

Tichuan Parteei chu Mawii te inah a va leng a, “Mawii, i cycle saw ka lo khalh,” a ti a. Mawii chuan, “I bâl a, i ðawp bawk si, ka cycle-ah sawn ka chuantir lo vang che,” Mawii chuan a ti a.

A tuk zingah chuan Mawii chu a damlo a, Parteei chuan a kan ve a. “Nimina mawi lo taka min ðawng khum avang a nih kha i dam loh,” Parteei chuan a ti a.

“Khawngaih takin min ngaidam rawh,” Mawii chuan a ti a. Tichuan ni rei lo te hnuah chuan Mawii chu a lo dam ta a.

Keini Kristian naupangte chuan mi retheite hmuhsit ai chuan anmahni ðanpui kan tum tur a ni.

Ziaktu - Rinhlupuii, kum 8
Primary Dept.,
Venghlui, Aizawl.

KA UNAUPA

Ka unaupa ve hi chu a buaithlak khawp mai. Khawvela naute tihduhdah chîng ber a ni hial awm e. Mike-a nungchang letling thawk chu nau atana ka duh chu a ni mai! Ka thian a ni lo va, ka hmelma a ni ber zawk. Kan naupan lai ka ngaihtuah lêt pawhin ka thim deuh sung sungin ka hria.

Ka thiante ve thung chu an uten an kaihruai a, an chhan a, an naute tan chuan entawn tlâk an ni; ka unaupa ang ni lovin. Ka u nen chuan kan inggaina lo takzet a ni.

Ka u ai chuan ka rilru a chak zawk tih chu naupang tê kan nih lai a thangin ka hre tawh a. Ani ai chuan exam result tha zawk ka neiin chungkaw intihlimnaah te hian ani aiin point ka hmu tam zawk ziah a.

Kum hnih kaltaah khan wawi khat chu kan chungkuain chawlh hmangin vur tleng turin Colorado-ah kan kal a. School-a kan thiante pawh kal an awm nual bawk a. Ka u Mike-a chu a theih chung chu ka hêl hrâm hrâm a. A theih loh chang erawh chuan thian dangte hmuh lai kher hian min tinawmnaah thîn.

Tuk khat chu ka u leh kan thian pakhat nen kan pathumin vur tleng turin tlangah kan lawn a. Tleng thlakna tur sir tawnah thing a ding thla thluah a. Mike-a chu a tleng thla hmasa ber a. Keini pahnih chuan kan lo thir reng a. Wawi hnih a tleng kawî hnuah a chesual a, duh anga tleng kawî thei lovin a tawpah thing karah chuan a lum lut ta daih a. Kan han auh vak vak pawhin minrawn chhang lo.

A rang thei ang berin a chetsualna lai pan chuan kan tleng thla ve ta nghal a. Rin aiin thing chu a lo to bit a; ni a la chhuah loh avangin ngaw hnuai chu a thim deuh ruih bawk a. Ka u kan au thawm pawh chu a zawi setin a hriat a ni. Ka vur tlangna chu ka pelh sawt sawt a, a tlangna hnu chhui chuan vurah chuan ka tlan kual ta a. Ka va hmuh chuan thing leh thing inkarah hian a lo inzep

a; a chet miah loh avang chuan a thi tawhah ka ngai hman hial a.

“Daktor va ko vat rawh!” tiin ka thianpa chu ka tir nghal a. A tleng liam hnu chuan, “Mike,” tia ko mawlh mawlh chung chuan a bulah ka va tlan phei a, a mit ko kak a tanga thi chhuak chuan a hmai a bual sen nuau tawh a. A che miah lo naa a la thaw feih feih tih chu ka hre thei mai a. Khawih chet chi a ni lo tih ka hriat rualin tihlum erawh a ngai a ni tih ka hria a. A bulah chuan ka mu a, amah delh si lovin ka theih ang ang chuan kuah lum ka tum a.

Chutia ka kuah lai chuan thil tam tak ka ngaihtuah chhuak a. Min tihnamnah lai chuan thi daih se ka ti thinn a. Tunah thi mai thei dinhmuna a han awm tak tak chuan a thi ang tih ka hlau hle lawi si.

Mike-a tana rilrua ka tawngtai mawlh mawlh lai chuan kan unau inkara harsat thlentu ka nih thinzia ka inggaihtuah chhuak a. Ka nu leh pate laka tlaktlum tumin ka u pawl ka sawi fo thinn tih ka ngaihtuah chhuak a. Ka uin min tih avanga ka nu leh paten an hau lai ka lo thlir thinn dan te ka mitthlaah a lo lang uarh uarh a. Class test-a ‘A’ hlir ka hmuha ani aia ka tih that zawk avanga a lungawi loh theihzia te ka ngaihtuah chhuak a. A pawl sawi tur leh a huat zawng taka awm ka chinzia te ka ngaihtuah chhuak a.

Ka u chuan chhan nei lovin min tinawm nah ngawt ngai lo tih te ka ngaihtuah chhuak a. Kei pawh chu naupang fel tak ka lo ni bik hauh lo mai le! Ka u chu ka khawngaih ta ngawih ngawih mai a ni.

Daktor-ten an han en chian chuan ruh tliak awm lovin a vun pilh vel chauh a lo ni a. Thlasik chawlh kan hman chung zawng erawh chuan khumah hun a hman ral ta a. Kei pawh vur tleng thiam sawtin, unau inzawmna kawnga mawhphurhna thar neih belhin ka haw a ni.

Kum khat leh a chanve a ral leh meuh chuan kan unau inkar boruak chu a danglam tawh hle a. Kan duh zawng leh ngainat zawng chu inang a vek lo; han inhnial leh ngaih dan inan loh chang chu nei fo mah ila kawng engkimah inzah tawmna leh inhriat thiam tawmna erawh kan nei thuk hle tawh a ni. Chu kan inzawmna thar chu a thang zel a ni tih pawh ka hria.

Vawi khat pawh college atangin a rawn phone a, min biak duh thu a rawn sawi avangin kan inbia a. Awmze nei takin khun khun takin kan inbia a, nuam ka ti hle a ni.

(The Best College Admission Essays, *The Best of Brothers* tih Chicken Soup for the Teenage Soul-III bua mi lehlin a ni)

LORI ADAMS

Muhil tha
thei lova a tal a tal
lai chuan khua a
var ta hrâm a. A
chau rimtawng
chu a lo muhil sek
a. Ellen-i leh

Cindy-i chokaa an rawn pen luh rik tlut tlut lai pawh chuan a lo la muhil a.

“Rhonda! Rhonda! I tha em?” tiin Ellen-i chuan a rawn au a. Rhonda-i chu a rawn che tiah tiah a. Ellen-in a rawn hmuh chuan a rawn pan pheithuai a, “Ka rawn ngaihtuah lutuk che a. Rawn lêt leh kan tum a, mahse kan rawn kal thleng thei ta lo a ni,” a rawn ti chul a.

“Ka awm a nuam vak lo,” Rhonda-i chuan a lo ti a.

A chal a han dehsak a, “I pang a sa hle mai. I nu leh pate hi rawn thleng thuai se ka va han ti em!” Ellen-i chuan a lo ti a.

“Min ngaihsak ve hlei nem,” a ti niah niah a.

“Chutiang ngaih dan chu khawi a tanga i neih nge?” tiin aw zaidam deuh hian Ellen-i chuan a zawt a.

“Thu dik a ni.”

“Ka thil hriat tawhah a la awihawm loh ber. Hmangaih lo che ni se eng vangin nge a nih leh lo enkawl tur chea kei min rawih si?” tia zawh let pahin damdawi la turin a kalsan ta a.

Ellen-i kal sawn hlanin a thil sawi chu Rhonda-i chuan a ngaihtuah zui a. Chutiang zawngin a lo la ngaihtuah ngai miah lo.

Cindy-i chuan a kawr chung a phelh a, Rhonda-i awmna lamah chuan a rawn lut pheiv a. “Pawn lam chu a vawt lutuk. Ka intilum leh thei pawhin ka ring lo ve,” a rawn ti lut bawrh a.

Rhonda-i chuan meng nur nang chuan hian, “Eng vanga Blaze-i note chu enkawl nge in nih?” tiin a lo zawt bawng mai a.

“Kan enkawl chhan maw? Blaze-i kha chinghniain a sehhlum a. A note hi enkawl a nih loh chuan a thi mai dawn asin,” tiin a lo chhang a.

“Mahse in ta a ni lo va, a ni bawh hek lo vang. Ka ta a ni a, tu mahin min chhuhsak lo vang,” a lo ti hmak a.

“A dik alawm. I ta a ni tih chu mi zawng zawngin an hria alawm,” Cindy-i chuan a lo ti a.

Rhonda-i chu a la lungawi ta chuang lo.

“A nih leh eng vangin nge in unaua phur deuha in enkawla tlaivar thaka ran ina in awm si?”

Cindy-i chu Rhonda-i epah a thuv ta a. Rei vak lo Rhonda-i chu a han en vang vang a, “I la hrethiam chuang lo ti raw?” tiin a han zawt a.

“A chhan a awm tur a ni. Hemi avanga hlawh pek emaw eng emaw beisei in nei a ni,” tiin a lo chhang a.

“Chutiang kan beisei lo. I sakawr note kan enkawlsak che man hi min pek tum mah la kan la chuang lo vang. Enkawh damsak che hi kan tum ber chu a ni. A bak a awm lo.”

Rhonda-i chuan a lu a lo thing ringawt a. Minute hnih emaw hnuah a rawn tawng chhuak thei chauh a. “Chu, in thil tih zawng zawng hi keima tana in tih vek maw?” a rawn ti chhuak a.

Cindy-i chu a han ngawi deuh hlek a. “I tan leh sakawr no te tan a ni ang chu. A nalh reuh lutuk a, han thi mai atan chuan kan phal lo a ni,” tiin a lo chhang a.

(Awm zel tur)

Hriatzauna Huang

Mihring taksa zaa sawmriat (80%) hi tui a ni a. Tui chu kan thisenah leh ti mûr (cell)-ah te a awm ber a. Kan zun leh thlan aţang hian kan takxaa tui awm chu kan paih chhuak leh a. Kan th w aţang pawhin tui h  a chhuak tel reng bawk a ni.

Kan takxaa tui a tl m chuan kan thisen a lo chhahin a tui l t wk lo va, kan taksa bung hrang hrang leh thluaka oxygen kal kual tur a lo muang  hin a. Chutiang a lo nih chuan nasa taka thinin a pump a ngai ta  hin a ni.

Kan boruak h p hi chuapah a lut a, thisenah a insem kual leh a. Kan thluak leh thina oxygen a kal  at loh chuan an chhe vat a, thih mai pawh a hlauhawm  hin. Kan taksa bung hrang hrang pawhin oxygen tam tawk tak an mamawh reng a. A sem kualtu ber thisen a tui l  at tawk loh chuan a kal kual chak thei lo a ni.

Mizote hian a h l hun chauha tui in tur emaw kan ti  hin a.  henkhat phei chuan zun zin lutuk an hlauh avangin an in tlem phah bawk a. Hei hi a  ha lo a ni.

A tlem berah tui litre khat (pava li) tal ni tin in ziah tur a ni a. A aia tam in phei chu a  ha hlei hlei.

Tuisik tam tawk kan in hian kan thisen kal vel a chak chauh a ni lo va, kan zun kawng te, kal te, pumpui leh chaw kawng tan te a  hain vun pawhin a hrisel phah a ni.

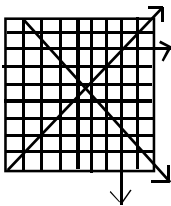
** Puitling taksaah hian thisen litres 5-6 a awm.

** Kan thin hian ni tin thisen litres 7000 vel zet kan taksa bung hrang hrangah a sem darh  hin.

ZAWNCHHUAH

A hnuaiabawm chhungah hian Tirkkohte Thiltih bung 8-naa thil hming/thu mal 10 phum bo a ni a. Bible keula, han zawng chhuak teh. Thla lehaa a chhanna a lo chhuak ang.

THAI DAN TUR

T	H	I	N	G	T	H	U	A	K
I	S	A	I	A	Z	I	R	N	A
E	N	T	H	L	A	I	N	U	N
T	H	U	E	J	U	D	A	I	D
H	U	B	O	P	E	T	E	R	A
I	R	O	O	T	H	I	A	N	K
O	U	R	K	H	U	A	N	U	I
P	T	A	N	G	K	A	N	N	A
I	O	L	L	A	W	H	N	A	N
A	S	T	E	P	H	A	N	A	G

N	U	N	A	F	P	A	T	E	A
S	A	I	L	U	N	G	S	A	R
I	A	K	R	I	S	T	A	T	A
S	I	M	O	N	A	H	U	A	N
G	A	Z	A	H	I	L	L	Z	G
I	R	A	N	R	H	I	A	O	N
B	O	R	A	L	I	R	E	T	O
B	A	P	T	I	S	M	A	A	T
S	P	H	I	L	I	P	A	N	E
A	N	T	H	E	M	H	L	A	M

THLA HMASAA MI CHHANNA

1. SAMARI
2. SAULA
3. KOHHRAN
4. KRISTA
5. BAPTISMA
6. PHILIPA
7. SIMONA
8. BORAL
9. GAZA
10. AZOTA

CHEICHHUAH

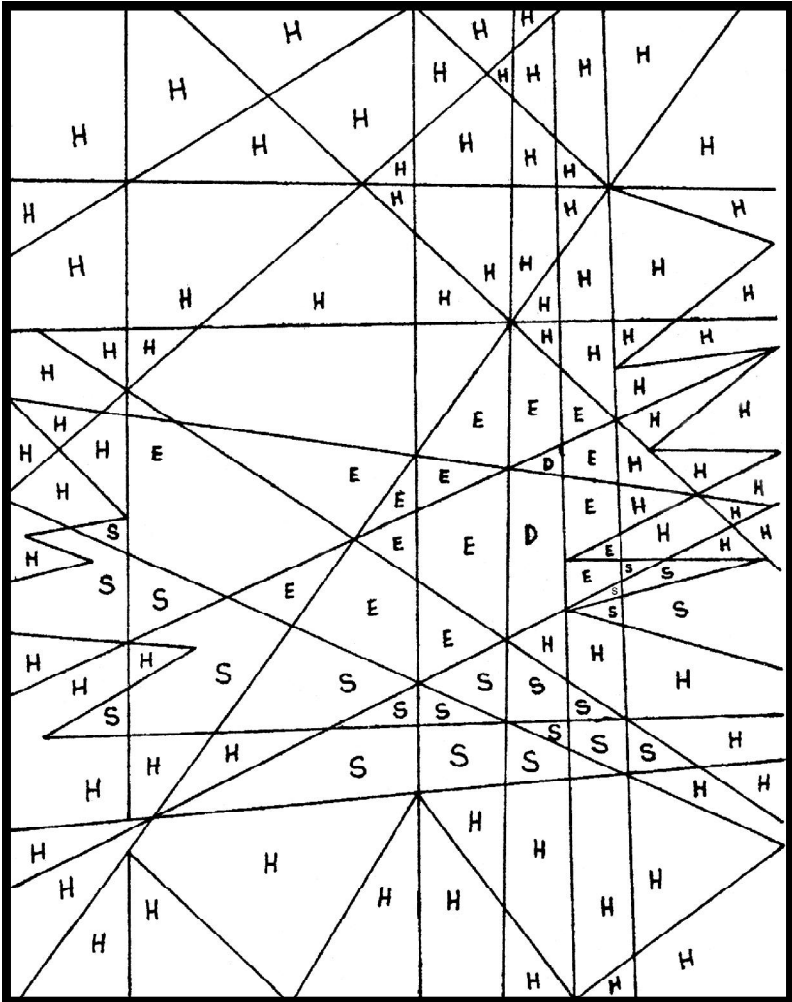

Mawimawii chuan nalh a ti hle

Chei dan tur

H = Hring, E = Eng, D = Dum, S = Sen

Bible Milem : JEREMIA

Bible Milem : JEREMIA

B.C.605-AH BABULON LAL NEBUKADNEZZARA CHUAN ASSURIA LEH AIGUPTA SIPAI TANGRUAL CHU KARKHEMIS-AH A HNEH A ISRAEL CHU BABULON HNUAIAH A AWM TA A. CHU TIH LAI CHUAN JEREMIA CHUAN A ZIRTIR BARUKA HENNAH.

Bible Milem : JEREMIA

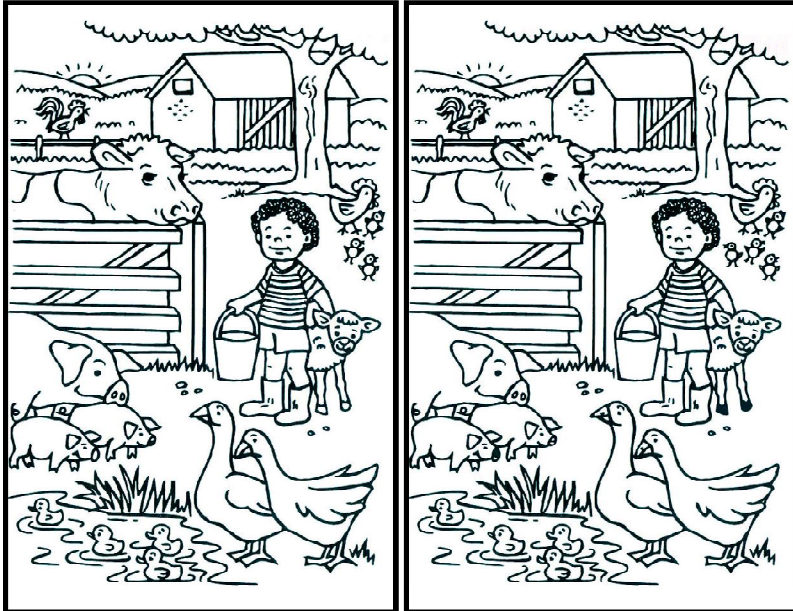
Bible Mitem : JEREMIA

LALIN LEH KHA A HAL AIAH JEREMIA CHUAN A DANG A ZIAK LEH A. A HNU REI VAK LOVAH LALPA THUIN JEREMIA CHU BEL VAWTU INAH A KAL A.

KA HMU ANG HMU THEI RAWH

A chung a lemziak chi hnih khi ngun takin en la, a inan lohna chi ruk hmu thei rawh.

A hnuaiah hian a chhanna lo ziaak la

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

A chhanna chu thla lehaah kan rawn chhuah ang.

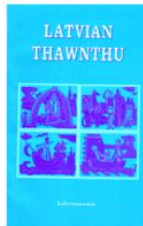
Postal Regn. No.
MZR/70/2012-2014
RNI Regn. No. 66996/96

To

HRIATTIRNA

Kristian Naupang chanchinbu agent thenkhatin a lam theih hun kan rawn thawn in hmu lo thin a. Hei hi in mobile network provider lamin an lo dan thin vang a ni a. Hei hi TRAI thupeka tih a nih avangin kan sms rawn thawn in lo dawn duh chuan STOP DND tih hi 1909-ah thawn mai tur a ni e.

SYNOD BOOKROOM BOOK NEWS

1. Latvian Thawnthu : Latvian thawnthu ngaih-nawm 13 dah khawmna, Lalremmawia lehlin, Mizo tawnga la awm ngai lo hlir, ₹ 50 man.

2. Bible Milem : Heng Bible milem bu, Lalremmawia lehlin hmuh-nawm leh ngaih-nawm tak takte hi ₹ 50 zelin a awm e.

Published by Rev. K. Lalpiangthara,
Synod Literature & Publication Board, Aizawl and Printed at
the Synod Press, Mission Veng, Aizawl - 796001. C - 21,000